

30 AUG 2001

**A STUDY OF DISCOURSE ON MICROORGANISM
APPLICATION IN AGRICULTURE :
A CASE STUDY OF SUDJA-SASOMSUP PHUR PATANA
KUNNATHUM KROB WONGJORN SHEEWIT NETWORK
TRAT PROVINCE**

THEERA WATCHARAPRANEE

อธิการบดีมหาวิทยาลัย

จาก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE
(TECHNOLOGY OF ENVIRONMENTAL MANAGEMENT)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY
2001**

**ISBN 974-04-0419-7
COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY**

3937318 ENTM/M : MAJOR : TECHNOLOGY OF ENVIRONMENTAL MANAGEMENT;

M.Sc. (TECHNOLOGY OF ENVIRONMENTAL MANAGEMENT)

KEY WORDS : DISCOURSE / AGRICULTURAL MICROORGANISM / SOCIAL MOVEMENT

THEERA WATCHARAPRANEE : A STUDY OF DISCOURSE ON
MICROORGANISM APPLICATION IN AGRICULTURE : A CASE STUDY OF SUDJA-
SASOMSUP PHUR PATANA KUNNATHUM KROB WONGJORN SHEEWIT NETWORK, TRAT
PROVINCE. THESIS ADVISER: ANUCHAT POUNGSOMLEE, Ph.D., SITTIPONG
DILOKWANICH, Ph.D., SONGPOL JETANAVANICH, M.A. 123 P. ISBN 974-04-0419-7

The objective of this research is to study the process of identity/significance and represses/exclusion, which are discursive practices of the Sadjja-Sasomsap network in the case of microorganism application in agriculture. It is also including the study of the context of these practices at the macro level and the study of role and relation of the groups that get involved with the microorganism application in agriculture in the study area. The methods used are qualitative and analyzed with content analysis.

The study found that the Sadjja-Sasomsap network has used its strength, from its combined stance as a community financial organization with the main purpose of self-reliance based on social analysis in terms of unequal power relations, to produce "significance" of microorganisms in agriculture. The process is to create reason/reality/ideology to make microorganism application become reliable and an extension of the idea in various forms. The above process will make microorganism application in agriculture becomes knowledge/reality/power with the process of civic movement, though it is opposed with an represses/exclusion of modern agricultural discourse. Nevertheless, discursive practices of microorganism application have reinforced the discourse of villagers about things such as decreasing production cost, local wisdom, social relations, the change of agricultural worldview and the change of power relations.

The involvement of microorganism discursive practices at present is under the competition and exclusion of agricultural development discourse and sustainable agriculture discourse at the macro level. From the study about the role of power of groups on each side, using the government sector, business sector, mass media and Non-Government Organizations in the study area. As for the business sector, there is a tendency of growth in the natural farming product market, which is a new market. The power of "money" and the mechanical means for building inspiration normally lead to the domination of learning process of the agriculturists. However, the study repeats that the people's movement to produce its own identity can be accomplished with the base of potential, local wisdom and local resources. Consequently, it is the responsibility of every sector to support the learning process for villagers continuously with the realization that any practice will not lead to the decrease/exclusion of the area used in building "diversity" and the creative process of "power relation" in the movement of the people sector.

3937318 ENTM/M : สาขาวิชา : เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม;
วท.ม. (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม)

ธีระ วัชรปรางค์ : การศึกษาวาทกรรมการใช้จุลินทรีย์ในการเกษตร กรณีศึกษา เครือข่ายกลุ่ม
สัจจะสะสมทรัพย์ เพื่อพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต จังหวัดตราด (A STUDY OF DISCOURSE ON
MICROORGANISM APPLICATION IN AGRICULTURE : A CASE STUDY OF SUDJA-
SASOMSUP PHUR PATANA KUNNATHUM KROB WONGJORN SHEEWIT NETWORK, TRAT
PROVINCE.) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : อนุชาติ พวงสำลี, Ph.D., สิริพิชญ์ ดิลกวิช, Ph.D.,
ทรงพล เจตนาวณิชย์, M.A. 123 หน้า. ISBN 974-04-0419-7

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการสร้าง/ผลิตเอกลักษณ์และความหมาย
รวมไปถึงการยึดครองและการปิดกั้นซึ่งเป็นปฏิบัติการทางวาทกรรมของเครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ
ในกรณีการนำเอา “จุลินทรีย์” มาใช้ในการเกษตร และการศึกษาบริบทแวดล้อมการปฏิบัติการดังกล่าว
ได้แก่ การศึกษาการเปลี่ยนแปลงของชุดวาทกรรมพัฒนาภาคการเกษตร และการศึกษาบทบาทความ
สัมพันธ์ของกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ผลการศึกษาเชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า เครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ ได้ใช้การรวมกลุ่มเป็นองค์กรการเงินของ
ชุมชน ด้วยจุดมุ่งหมายของการพึ่งตนเองที่เน้นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงอำนาจเป็นฐานในการสร้าง
“ความหมาย” ของการใช้จุลินทรีย์ในการเกษตร โดยมีการสร้างความน่าเชื่อถือ และสร้างกระบวนการ
ขยายแนวคิดสู่สาธารณะ ซึ่งเป็นปฏิบัติการทางวาทกรรมที่สัมพันธ์กับความรู้/ความจริง/อำนาจ ที่เกิดขึ้น
โดยการเคลื่อนไหวของภาคประชาชน แต่ในขณะเดียวกันก็ถูกการปิดกั้นและยึด/ตรึงด้วยปฏิบัติการวาท
กรรมการเกษตรแผนใหม่ อย่างไรก็ตาม ผลจากการใช้จุลินทรีย์หรือปฏิบัติการทางวาทกรรมการใช้จุลิน
ทรีย์ได้แสดงให้เห็นถึงต้นทุนการผลิตที่ลดลง การรื้อฟื้นภูมิปัญญา การสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม
การเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ต่อธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์เชิงอำนาจในสังคม

การเกิดขึ้นของปฏิบัติการทางวาทกรรมการใช้จุลินทรีย์ในปัจจุบัน อยู่ภายใต้การต่อสู้ช่วงชิง
และการสั่นไหวของชุดวาทกรรมการเกษตรแผนใหม่และวาทกรรมการเกษตรกรรมยั่งยืนในระดับมห
ภาค ส่วนบทบาทขององค์กรภาครัฐ ภาคธุรกิจ สื่อมวลชน และองค์กรพัฒนาเอกชน ในพื้นที่ศึกษา มี
แนวโน้มว่าบทบาทของภาคธุรกิจจะสามารถครอบครองชุดวาทกรรมการเกษตรจุลินทรีย์ ด้วยอำนาจ
“เงิน” และเครื่องมือสร้างแรงจูงใจ อย่างไรก็ตาม เครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ มีโอกาสร่วมมือกับ
ภาคีต่างๆ เพื่อให้ปฏิบัติการการใช้จุลินทรีย์ในการเกษตรสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความไม่สมดุล
ในสัมพันธ์เชิงอำนาจ ทั้งนี้ บทบาทของฝ่ายต่างๆ ต้องไม่ไปลดทอนความแตกต่างหลากหลายและความ
เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น